PAIKKOIHIN JA PAIKANNIMIIN KIINNITTYMISEN RAKENTUMINEN KANADANSUOMALAISEN KIRJEISSÄ

HANNA VIRRANPÄÄ
Väitöskirjatutkija
Helsingin yliopisto

Artikkelini pohjautuu väitöskirjani toiseen osatutkimukseen, jossa tarkastelen Suomesta Kanadaan lähteneen miehen kirjeitä. Kelitiedettä ja humanistista maantiedettä yhdistelevässä tutkimuksessani selvitän, miten kirjoittaja rakentaa omaa paikkaansa kielellisesti sekä millaisin kielellisin keinoin hän ilmentää niin paikkaidentiteettiään kuin paikkoihin ja paikannimiin kiinnittymistään. Aineisto koostuu 32 kirjeestä, jotka kirjoittaja lähetti veljelleen Suomeen vuosina 1915–1938. Lisäksi tutkin, millaisia asutuskolonialistisia narratiiveja kirjoittaja tuottaa paikoista puhuessaan.

Avainsanat: asutuskolonialismi, kanadansuomalaiset, nimistöntutkimus, paikkaan kiinnittyminen, paikannimikiinnittyminen, yksityiskirjeet

Johdanto

Suomesta Pohjois-Amerikkaan muuttaneiden tai maahanmuuttaneiden suomalaisten kirjoittamia kirjeitä on tutkittu kielitieteen alalla, muttei juurikaan nimien käytön ja paikoista kertomisen näkökulmasta. Miten esimerkiksi englannin kieleen harjaantumaton suomalainen kirjoitti uuden asuinpaikkansa nimen? Miten hän kertoi vierailustaan naapurikylään? Miten hän kuvasi ympäristöään ja silmien edessä avartuvaa uutta maisemaa? Miten kirjoittajat loivat suhteen uuteen elinympäristöönsä? Ilmaisivatko he kuulumisen tunteita? Kielen käytön sekä ihmisen ja ympäristön välisen suhteen tutkimisen kannalta yksityiskirjeet ovat eräänlainen aarreaitta: ne tarjoavat tietoa kirjoittajan kielestä, kirjoitustaidosta, kirjoituskäytänteistä, identiteetistä ja sen muutoksesta, paikkasuhteista sekä paikkojen moninaisista representaatioista – koko elämän piiristä puhumattakaan.

Ennen nykyisiä yhteydenpitovälineitä, monille syystä tai toisesta kotipaikkansa tai -maansa jättäneille ihmisille kirjeiden kirjoittaminen on ollut keino pitää yhteyttä kotimaahan jääneisiin ystäviin ja sukulaisiin, mutta myös keino käsitellä esimerkiksi lähtemistä, uuteen paikkaan asettumista ja uuden identiteetin rakentumista. (Hukka 2023; Saramo 2018.) Väitöstutkimuksessani tutkin Pohjois-Amerikan suomalaisten paikkasuhteita etsimällä kirjeistä kertomuksia ja mainintoja paikoista. Kirjeiden avulla selvitän, miten kirjoittajat kielellisesti rakentavat paikkojaan ja tekevät niistä omia, miten he puhuvat eri paikoista sekä miten he sanallistavat paikkaan kuulumistaan – tai kuulumattomuuttaan. Tämä artikkeli on katsaus yhden kirjoittajan paikkaan kiinnittymisen rakentumiseen.

Tutkimuksessani yhdistyvät historiallis-sosiolingvistinen nimistöntutkimus ja humanistinen maantiede. Sosiolingvistinen nimistöntutkimus tutkii nimien käyttöä ja vaihtelua kielen käytössä. Kun ihmiset puhuvat ja kirjoittavat eri paikoista, he viittaavat niihin yleensä nimillä, mutta todellisuudessa paikoista puhutaan monin keinoin, myös ilman nimiä. Käytän termiä paikanilmaus kattamaan kaikki ne kielelliset keinot, joita käytetään eri paikoista puhuttaessa. (Ainiala 2016; Enfield & San Roque 2017; Ainiala & Olsson 2021.) Humanistinen maantiede puolestaan tarkastelee ihmisten ja paikkojen välistä suhdetta. Sen näkemysten mukaan ihmisen omat subjektiiviset kokemukset, elämykset ja aistimukset paikoissa sekä heidän paikkoihin liittämänsä merkitykset ovat keskiössä: ihminen ei siten ainoastaan elä paikassa, vaan alati elää paikkaa. (Cresswell 2004; Torvinen 2011.) Paikkaan kiinnittymisen tutkimus on ollut humanistisen maantieteen kentällä merkittävää. Sillä tarkoitetaan yksinkertaisesti ihmisen luomaa sidettä johonkin tiettyyn paikkaan (esim. Altman & Low 1992). Sen rinnalla tunnetaan paikkaidentiteetin käsite, joka merkitsee ihmisen omaa sisäistä kokemusta tiettyyn paikkaan kuulumisesta (Proshansky ym. 1983). Paikkojen lisäksi myös paikannimiin voidaan kiinnittyä ja toisaalta niistä voidaan myös irtautua – ja tässä kohtaa kielitieteellinen analyysi astuu kuvaan. Kun jotakin paikkaa kohtaan luodaan emotionaalisesti merkityksellinen side, usein paikan nimeäkin kohtaan tullaan luoneeksi positiivisia assosiaatioita (ks. Kostanski 2016). Jos paikka vastaavasti ei ole ihmiselle merkityksellinen tai herättää negatiivisia tunteita, myös paikannimeä kohtaan voi latautua neutraaleja tai jopa negatiivisia tuntemuksia (ks. Ainiala & Olsson 2025).

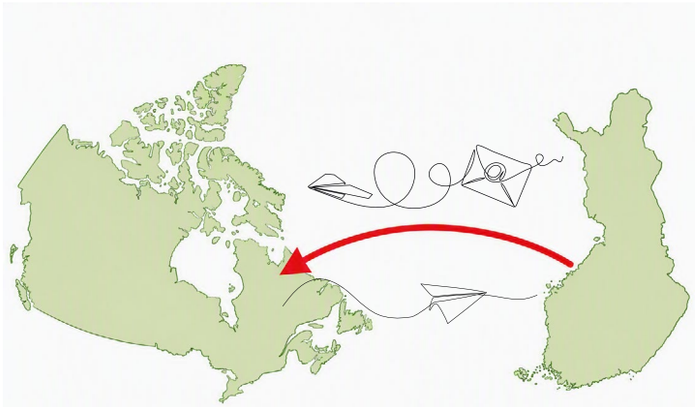

Kuvat: AdobeStock ja Copilot.

Olen tutkimusta tehdessäni huomioinut, että kirjeissä mainitut paikat nivoutuvat lähes aina osaksi kertomusta, narratiivia. Esimerkiksi tässä artikkelissa käsittelemäni kirjoittaja tuottaa paikoista puhuessaan ideologisia ja asutuskolonialistisia narratiiveja. Tästä syystä teen tutkimustani asutuskolonialistisessa viitekehyksessä ja käytän puhuessani yleisellä tasolla Pohjois-Amerikkaan muuttaneista siirtolaisista käsitettä asuttaja-siirtolainen. Käsite tunnistaa paremmin sekä pakottavat syyt suomalaisen siirtolaisuuden taustalla että suomalaisen muuttoliikkeen osana Pohjois-Amerikan asutuskolonialismia. (Lisää terminologiasta ks. Saramo 2022; ks. myös Leiwon artikkeli tässä julkaisussa.)

Kirjoittajan omat paikat

Suomalaisten asuttaja-siirtolaisten sijoittumiseen ja asumismuotoon Pohjois-Amerikassa vaikuttivat muiden muassa työllistyminen: jotkut liikkuivat työn perässä ja vaihtoivat sijaintiaan usein, toiset asettuivat kaupunkeihin ja osa perusti oman maatilan, *homesteadin*. Passi- ja matkustajaluetteloiden mukaan tutkimani kirjoittaja lähti yksin matkaan Atlantin yli vuonna 1910 ollessaan 28-vuotias. Minulla ei ole tarkempaa tietoa hänen liikkeistään tuona aikana, mutta pidän todennäköisenä, että hän lähti tienaamaan, jotta myöhemmin perustettavan maatilan perustamiseen liittyvät kulut tulisi katetuksi. Jotkut miehet saattoivatkin rakentaa pienen mökin ennen muun perheen saapumista. (Lindström 1991.) Kolmen vuoden kuluttua kirjoittajan vaimo ja kaksi lasta saapuivat perässä. Perhe asettui Brittiläiseen Kolumbiaan Shuswapin (Secwepemcúlecw) alueelle Eagle Riverin varrelle. Kyse on lukuisille alkuperäiskansoille, kuten Secwépemc-kansalle perinteisesti kuuluvasta alueesta.

Usein asuttaja-siirtolaisen perustama maatila sijaitsi alueella, jossa eli muitakin samasta maasta, kuten Suomesta saapuneita. Tällöin suomalaisilla oli yhteinen tavoite, joka loi talkoohenkeä: metsää raivattiin pelloiksi ja taloja rakennettiin itselle ja toisille – yhdessä (ks. Taramaa 2007). Lopputuloksena syntyi kylä, jossa oli muun muassa kauppa, koulu ja yhdistyksen oma talo. Kun ne oli yhteisin ponnistuksin rakennettu ja perustettu, käsitettiin ne sekä omiksi että meidän paikoiksemme.

Tarkastelen ensimmäiseksi paikkoja, jotka kirjoittaja on määritellyt omiksi. Tässä tapauksessa kyse on kirjoittajan kotitalosta ja maatilasta. Kiinnitän analyysissani huomiota siihen, miten hän puhuu kodistaan ja maastaan ja millaisia sanavalintoja hän käyttää kuvaillessaan näitä paikkoja. Lihavoin esimerkeistä kohdat, joissa kirjoittaja tekee paikkaviittauksen, mutta analyysissani huomioin koko tekstikontekstin.

> (1) muutin olemaan **omalla torpalla**, [--] vaikka kyllä sitä on aina toisinaan pistäydyttävä tienisteissäkin, omain töittensä lomassa, maa ei anna vielä eväitä tarpeeksi, että voisi yhtämittaisesti kiertää **oman pellon** ympärillä. (Maaliskuu 1915)

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.
Tarkastele käyttölupaa osoitteessa: http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

Ensimmäinen esimerkki on poimittu vuoden 1915 kirjeestä, joka on kokoelman ensimmäinen kirje. Brittiläisen Kolumbian suomalaismiehet työllistyivät pääasiassa rautatienrakennustyöhön (Lindström 1991) ja kirjoittaja kertookin, että hän on hiljattain lopettanut rautatien korjaustyössä ja on siirtynyt työskentelemään "omalla torpalla" – joskin tienesteissä eli ulkopuolisessa palkkatyössä on vielä toisinaan käytävä. Kirje ei kerro, että hän on mitä luultavimmin saanut Kanadan hallitukselta maatontin. Kirjeestä ei myöskään käy ilmi, onko kirjoittaja saanut maan vastikään, vai onko hän rakentanut talonsa jo aiemmin, vai onko hän vasta nyt pystynyt jättämään aiemman työnsä ja siten voinut alkaa keskittyä viljelemiseen. Joka tapauksessa kirjoittaja on kirjeen kirjoitushetkellä suuren elämänmuutoksen äärellä.

Kirjoittaja kirjoittaa myös omasta pellosta. Puhuessaan torpastaan ja pellostaan, kirjoittaja käyttää adjektiivimääritettä "oma". Suomen kielessä "oma" merkitsee tutuimmin omistamista, samaa kuin "minun". Se ei kuitenkaan ainoastaan viittaa siihen, vaan se voi myös korostaa paikkaan luotua yhteyttä, johon liittyy vastuuntunto ja huolenpito (esim. Fedina 2025). Maapalasen omistamista oli tärkeää korostaa, sillä Suomessa kirjoittaja ei – kuten ei kovin moni muukaan Suomesta lähtenyt asuttaja-siirtolainen – omistanut maata. Kirjoittajan elämässä oli siten tapahtunut merkittävä ja ehkä toivottukin muutos, jollaista hänen ei välttämättä ollut mahdollista saavuttaa Suomessa. Kanadan hallitukselta maansa saaneet asuttaja-siirtolaiset raivasivat metsän, loivat pellon ja rakensivat talonsa itse. Siten he konkreettisesti rakensivat uutta elämäänsä, omaa paikkaansa sekä paikkaidentiteettiään ja kyseiseen paikkaan kuulumistaan. Kun kaiken oli tehnyt itse, saattoi Suomessa esimerkiksi isältä perittävä talo näyttäytyä vähempiarvoisena kuin Kanadaan rakennettu oma koti.

Kymmenen vuotta myöhemmin vuonna 1926, kirjoittaja puhuu maastaan hieman eri tavalla:

> (2) Nyt alkavat kohta rautatien varsilla asuttavaksi kelpaavat maat olla otettuna. **Nämä minunkin maa palaseni** ovat ihan rautatien varressa. Paljo ovat suomalaiset viimeisen viidentoista vuoden aikana seudun näköalaa muuttaneet. (Kesäkuu 1926)

Asuttaja-siirtolaisten odotettiin asuvan hallitukselta saadulla tai ostetulla maalla vähintään kuusi kuukautta kunkin kolmen vuoden aikana. Kun viranomaiset, tai kirjoittajan sanoin "maavaari", päättivät, että maata oli muokattu riittävästi, asuttaja-siirtolainen sai siihen omistusoikeuden. Kirjoittajan tavassa viitata maahansa "minun maa palasina" lienee selvää, että hän on saanut maan viralliseen omistukseensa. Kyse ei ole enää vain "omasta pellosta", vaan "minun maastani", ja kenties jo jopa useammasta kuin yhdestä maapalasesta. Käyttämällä liitepartikkelia -kin (minunkin), kirjoittaja sijoittaa itsensä osaksi laajempaa joukkoa, joka asuttaa rautatien vartta ja koko seutua.

Samaisessa esimerkissä kirjoittaja mainitsee, että rautatien varrella olevan "maat alkavat olla otettu", ja että "suomalaiset ovat muuttaneet seudun näköalaa viimeisen viidentoista vuoden aikana." Kirjoittaja eksplisiittisesti sanoo, että maa on jotain minkä voi ottaa omakseen. Lisäksi hän tuottaa niin sanottua ensimmäisen ihmisen narratiivia, jota asuttajat ja kolonisoijat usein kertovat itselleen ja itsestään: jokainen asuttaja on "ensimmäinen ihminen". Narratiivi sisältää ajatuksen tyhjästä maasta, jota kukaan ei ole aiemmin asuttanut, saati käyttänyt ja muokannut (ks. Veracini 2010). Aineistoa voi myös tulkita siten, että suomalaiset kollektiivisesti olivat mielestään ensimmäinen ryhmä alueella.

Seuraavassa esimerkissä (3) kirjoittajan kiintymys ja kuulumisen tunne kotipaikkaansa kohtaan kulminoituvat. Kirjeessä kirjoittaja vastaa veljensä tiedusteluihin, että aikooko hän palata Suomeen ja ostaa isänsä talon.

> (3) Kerroit kirjeessäsi, että isä puhelee kotinsa myynnistä. Kyllä hän on jo vanha hoitamaan maata [--] Vaikka en minä usko, että minä **sitä** tulen sieltä ostamaan, kun on tulut jo **tänne koti** perustetuksi, ja tuntuu rakkaalta ja kodikkaalta kun se on omilla ponnistuksillaan pystyyn saanut, on uusi asunto omin käsin rakennettu samoin kuin kaikki muukin, pidän omasta työstä paremmin kuin toisen tekemästä. ja muutenkin on maan viljelys **täälä** vähä töisempää [--] Siis minun puolestani **sen [isän talon]** saa myydä kenellä vaan on rahaa ostaa. Minä en vaihda **maatani [isäni taloon*].** (Tammikuu 1928)

*Todellisuudessa kirjoittaja käyttää isänsä talosta sen nimeä, mutta olen jättänyt sen pois yksityisyyden suojaamiseksi.

Kirjoittaja kieltäytyy ja perustelee valintaansa sillä, että hänellä on jo koti Kanadassa. Lisäksi hän kuvailee, miltä itse rakennettu koti tuntuu, ja toteaa lopuksi, ettei aio vaihtaa maataan isänsä taloon. Tässä esimerkissä on huomionarvoista, että kirjoittaja puhuttelee isänsä taloa sekä se-pronominilla että nimellä. Sen lisäksi, että paikannimet identifioivat ihmisille merkityksellisiä paikkoja, ne myös itsessään kantavat assosiaatioita, merkityksiä, jopa tunteita. Puhuessaan rinnakkain omasta kodistaan Kanadassa ja isänsä talosta, kirjoittaja tekee eron näiden paikkojen välille käyttämällä niistä erilaisia ilmaisuja: Hänen rakentamansa talo Kanadassa on "koti". Sitä vastoin käyttämällä isänsä talosta pronominia ja nimeä kirjoittaja ottaa etäisyyttä paitsi nimeen myös itse paikkaan (ks. Ainiala & Olsson 2025; Virranpää 2026 tulossa). "Se isän talo" on "siellä Suomessa", mutta "minun kotini" on "täällä." Isän talo, saati koko Suomi, ei enää edusta kirjoittajalle kotia, joten hän ei puhuttele sitä kotina. Hän saattaa jopa tuntea vieraantuneisuuden tunteita entistä kotipaikkaa ja -maata kohtaan (ks. Siim 2006).

Lisäksi on merkittävää, ettei kirjoittaja kuvaile kiintymystään kotiaan kohtaan muissa kirjeissään yhtä voimakkaasti. Tanja Juuri (2025) toteaa kanadansuomalaisten paikkaan kuulumisen kokemuksia käsittelevässä artikkelissaan, että omasta paikasta tulee erityisen merkityksellinen silloin, kun se koetaan jollain tavalla uhatuksi. Siksi katsonkin, että kirjoittaja saattoi kokea veljensä kysymyksen Suomeen palaamisesta ja isän talon perimisestä eräänlaisena uhkana, mikä synnytti tarpeen korostaa uuden kodin merkityksiä ja kuulumista Kanadaan.

Meidän (suomalaisten) paikat

Seuraavaksi tarkastelen kirjeissä esiintyviä paikkoja, joihin kirjoittaja viittaa "meidän paikkoinamme." Tällaisina paikkoina kirjoittaja mainitsee pääasiassa kylässä sijaitsevan koulun sekä kylän kokonaisuudessaan. Kylää on rakennettu yhdessä tuumin ja kirjoittaja on ollut keskeisessä roolissa tässä työssä: häntä on kuvailtu ahkeraksi työmieheksi, joka auttoi yhteisöään kaikin keinoin (Graham n.d.). Tästä syystä kirjoittaja puhuu kylästä "meidän suomalaisena kylänämme".

Yhdessä kirjeessään kirjoittaja mainitsee, että kaikki kylän koulun oppilaat ovat "umpisuomalaisia." Sanavalinta viittaa siihen, että kouluikäiset lapset ovat syntyneet Suomessa tai heidän vanhempansa ovat suomalaisia. Tällöin koulustakin on luonnollista puhua "meidän kouluna". Kylän koulussa on kuitenkin opetettu englantia, mikä on tehnyt siitä provinssin koulun. Käyttämällä ilmausta "meidän koulu", ovat suomalaiset vaatineet paikkaan kuulumista kanadalaisen instituution kautta. Tilanne on toki voinut olla myös päinvastainen, eli kanadalainen koulu on voitu suomalaistaa, koska suurin osa sen oppilaista oli suomalaisia. Tässä kohtaa kieli heijastelee todellisuutta ja kylä on todella voinut olla suomalaisvoittoinen. Myös suomen kieli itsessään on ollut merkittävä tekijä kuulumista rakennettaessa, koska se on erottanut "meidät" "heistä" eli niistä, jotka eivät puhuneet suomea.

Yksittäisten paikkojen lisäksi kirjoittaja puhuu "tästä meidän vuoristoisesta B.C.:stä". Seuraavassa esimerkissä hän kuvailee veljelleen, millainen provinssi Brittiläinen Kolumbia on:

> (4) Sitten on **tämä meidän vuoristoinen B.C.** hiukan toisenlainen kun siellä ehkä kuvaillaan. On äärettömän jylhiä ainaisen lumen peittämiä vuoria, kauniita hedelmällisiä laaksoja. (Helmikuu 1923)

Esimerkistä 4 ei voi päätellä, viittaako kirjoittaja "meillä" pelkästään suomalaisiin vai kaikkiin Brittiläisen Kolumbian asukkaisiin. Kirjoittaja on kirjoitushetkellä asunut Kanadassa lähes 10 vuotta. Samira Saramo (2017) toteaa kanadansuomalaisten omaelämäkerrallisia tekstejä tutkiessaan, että maisemien kuvailu positiivisin sanavalinnoin mahdollisesti heijastelee kirjoittajan vahvaa paikkaidentiteettiä. Myös Pihla Siim (2006) kirjoittaa, että kotipaikan luonto voi olla identiteettiä muokkaava ja paikkaan kiinnittävä tekijä. Esimerkki osoittaa, että kirjoittaja suhtautuu positiivisesti paikalliseen maisemaan, eikä tunne sitä kohtaan vieraantuneisuuden tunteita (vrt. Juuren artikkeli tässä julkaisussa).

Samaan aikaan kirjoittajan tapa kuvailla kotiprovinssiaan paljastaa erään seikan. Kirjoittajan kirjeistä ei ilmene, että hän olisi juurikaan liikkunut Brittiläisessä Kolumbiassa. Tätä tulkintaa tukee myös se, että hänen työnsä omalla maatilalla on pitänyt hänet paikallaan – ainakin rautatiellä työskentelemisen jälkeen. Miten hän voisi tietää, että kaikki Brittiläisen Kolumbian laaksot ovat esimerkiksi hedelmällisiä, ellei hän olisi lukenut niistä? Pidänkin todennäköisenä, että kirjoittaja välittää veljelleen Kanadan luomaa, propagandan värittämää kuvausta provinssista, jota käytettiin myös houkuttelemaan uudisasukkaita Euroopasta.

Paikkaan kiinnittymisen lisäksi esimerkki 4 välittää tietoa kirjoittajan paikannimikiinnittymisestä. Kirjoittaja on kehittänyt provinssista saamiensa tietojen perusteella paikannimen tunnun (*sense of toponym) British Columbiaa,* ja sen virallista lyhennettä *B.C.*:tä, kohtaan. Hänen ei ole tarvinnut käydä kaikissa Brittiläisen Kolumbian eri paikoissa, mutta hän on lukenut niistä ja yhdistänyt provinssin kuvaukset kokemukseensa yhdestä tällaisesta paikasta, joka on hänen kotikylänsä. Tämä on puolestaan muokannut hänen myönteisiä muistojaan ja mielleyhtymiään paikasta. (Kostanski 2016.)

Kirjoittajan paikkaan ja paikannimeen kiinnittymisestä kertoo sekin, että hän käyttää provinssista nimenomaan sen englanninkielistä varianttia sen

sijaan, että kääntäisi sen suomeksi tai kirjoittaisi sen äänteellisesti suomen kieleen mukautettuna. Virallisen englanninkielisen paikannimen käyttäminen kertoo paitsi kehittyvästä englannin kielen taidosta ja kirjoitustaidosta, myös halusta omaksua virallinen nimi osaksi kielenkäyttöä ja siten luoda kuulumista kanadalaiseen yhteiskuntaan. (Ks. Ainiala 2016; Virranpää 2025.)

Seuraavasta esimerkistä en nosta esiin erillisiä paikkaviittauksia, vaan kiinnitän huomiota kokonaisuuteen:

> (5) Me tämän kylän Suomalaiset olemme käyttäneet siellä suomessa opittua tapaa kuivattaa heinät seipäässä, eli kuten Lapualla sanottiin [--] jos en ihan väärin muista olin ensimäisiä sen tavan käyttäjiä, sitten myöhemmin on se tapa tullut jokseenkin yleiseksi suomalaisten keskuudessa tässä kylässä, vieläpä Englannin kielisetkin osa ovat ottaneet tämän tavan osittain käyttöön. (Lokakuu 1937)

Kirjeen kirjoitushetkellä vuonna 1937 kirjoittaja oli asunut Kanadassa yli 20 vuotta. Vaikka Brittiläisen Kolumbian ilmasto ja kasvusto ovat erilaisia kuin Suomen, on kirjoittaja onnistunut viemään alueelle lapualaisen heinänkuivatusmenetelmän. Suomalaisen perinteen vaaliminen on ollut merkittävässä osassa sekä suomalaisen identiteetin säilyttämisessä että paikkaidentiteetin ja kuulumisen rakentumisessa. Tuttu heinänkuivatusmenetelmä on mahdollisesti saattanut olla ainoa tapa, jonka kyläläiset tunsivat ja osasivat. Tästä huolimatta kyse on asutuskolonialismista: asutettu alue on vallattava, ja miten muuten se voitaisiin kesyttää ja tehdä omaksi kuin kotoa tuoduilla keinoilla. Tavallisesti voisi olettaa, että uuteen paikkaan saapuessaan ihmiset tutustuisivat paikallisiin tapoihin, mutta sellainen ei istu asutuskolonialistiseen maailmankuvaan. (Ks. myös Lahti & Skurnik 2025.)

Fyysinen ja jossain määrin henkinenkin irtautuminen Suomesta sekä vahva Kanadaan kuulumisen kokemus eivät suinkaan tarkoita, etteikö kirjoittaja olisi joka tapauksessa voinut kokea monipaikkaista kuulumisen tunnetta niin Suomeen kuin Kanadaan. Vuonna 1937, asuttuaan Kanadassa liki 25 vuotta, kirjoittaja puhuu "Meistä tämän kylän Suomalaisista". Vain neljä kuukautta myöhemmin kirjoitetussa kirjeessä viitatessaan kyläyhteisöään laajempaan tarkoitteeseen, hän kirjoittaa "me Canadalaisetkin". Kirjoittaja on pystynyt säilyttämään suomalaisen identiteettinsä pääosin suomalaisista koostuvassa kyläyhteisössään, mutta laajemmassa mittakaavassa hänelle on kehittynyt myös kanadalainen tai kanadansuomalainen identiteetti.

Monipaikkaisuus tarkoittaa, että ihmisellä voi olla useampia kuin yksi merkityksellinen paikka elämässään (Juuri 2025). Kirjoittaja ei kuitenkaan osoita, että Suomi olisi hänelle paikkana merkityksellinen, vaikka puhuukin itsestään suomalaisena. Kyse voi ennemminkin olla siitä, että kirjoittaja kokee suomalaisuuden tunnetta nimenomaan Brittiläisessä Kolumbiassa ja siellä suomalaisyhteisön sisällä. Voi jopa sanoa, että hänen Suomensa on siirtynyt Brittiläiseen Kolumbiaan: hän voi käyttää siellä edelleen suomea, hän voi viljellä maata, kuten Suomessa, ja hän voi kuivattaa heinää samoin menetelmin kuin Lapualla.

Asutuskolonialistiset ja ideologiset narratiivit

Kielentutkimuksessa kertomukset eli narratiivit määritellään eräänlaisiksi työkaluiksi, joilla ihmiset, yhteisöt, jopa valtiot pyrkivät ymmärtämään ympäröivää maailmaa. Ne ovat siten kommunikaation välineitä, joilla luodaan vuorovaikutusta, rakennetaan identiteettiä sekä harjoitetaan vallankäyttöä. (Pietikäinen & Mäntynen 2019.) Kielitieteellistä analyysiä ja humanistista maantiedettä yhdistelemällä olen löytänyt ideologisia narratiiveja, joita tutkimani kirjoittaja kirjeissään tuottaa. Näiden narratiivien avulla hän selittää elämäänsä ja kokemuksiaan todeksi niin veljeleen kuin itselleen.

Tässä artikkelissa olen nostanut analysoitavaksi vain joitain esimerkkejä. Kirjoittajan kirjeistä välittyy useammanlaisia narratiiveja, joilla hän luo kuvaa suomalaisista tietyn alueen ensimmäisinä asuttajina, suomalaisten sisukkaasta taistelemisesta Kanadan kovaa luontoa vastaan, alkuperäiskansojen katoamisesta sekä yleisesti siitä, että kotimaasta tuodun yhteiskunnan perustaminen uudelle maaperälle on mahdollista. Lorenzo Veracini (2010) käyttää tällaisista narratiiveista termiä *settler narrative*, jonka suomenkielisenä vastineena voi puhua asutuskolonialistisesta narratiivista.

Asutuskolonialistiset narratiivit ovat olennaisesti sidoksissa paikkoihin, sillä niitä tuotetaan paikoissa ja ennen kaikkea paikoista; toisin sanoen, paikoista puhuttaessa (ks. Virranpää, 2026 tulossa). Voin siten yhtyä Saramon (2022) huomioihin, joiden mukaan Pohjois-Amerikan suomalaiset asuttaja-siirtolaiset ovat tietynlaisia narratiiveja tuottamalla luoneet ja vaatineet, mutta myös oikeuttaneet paikkaan kuulumistaan. Asutuskolonialististen narratiivien löytyminen kirjeistä ei siten ole yllättävää tai uutta, mutta mielenkiintoista niistä tekee se, että kirjoittaja tuottaa samaa tarinaa myös kieliopillisesti.

Lopuksi

Olen edellä esitellyt kanadansuomalaisen kirjoittajan tapoja puhua hänen omista paikoistaan ja kollektiivisesti meidän (suomalaisten) paikoista. Kirjoittajalle on muodostunut vahva paikkaan kuulumisen tunne ja paikkaidentiteetti, joiden rakentumista ovat tukeneet itse rakennettua kotia kohtaan luotu emotionaalinen side, ympäristön ja luonnon tunteminen sekä kielellinen ja sosiaalinen kuuluminen osana suomalaisyhteisöä. Tätä kirjoittaja välittää kielellisesti puhumalla "omasta", "minun" ja "meidän" paikoista. Samalla kirjoittaja tuottaa asutuskolonialistisia ja ideologisia narratiiveja paikoista puhuessaan. Nämä narratiivit ovat olleet kirjoittajalle paitsi kommunikaatioväline hänen ja veljensä välisessä kirjeenvaihdossa, myös keino selittää elämäänsä ja siinä tapahtuvia muutoksia itselleen.

Vaikka tutkimukseni on tapaustutkimus yhdestä kirjoittajasta ja hänen paikkasuhteistaan eikä tuloksia voi yleistää koskemaan kaikkia suomalaisia asuttaja-siirtolaisia, tarjoaa asutuskolonialistinen viitekehys, humanistinen maantiede ja kielitieteellinen analyysi tärkeän ja tarpeellisen tavan syventää Pohjois-Amerikan suomalaisia koskevaa tutkimusta.

Aineisto

Siirtolaisuusinstituutti, Turku
Helsingin yliopiston eteläpohjalaisen osakunnan kirjekeräyskokoelma

Lähteet

Ainiala, Terhi (2016). Names in society. Carole Hough (toim.) *The Oxford Handbook of Names and Naming*. Oxford: Oxford University Press, 371–381.

Ainiala, Terhi & Olsson, Pia (2021). *Places of Power. Naming of Affective Places.* Nordic Journal of Socio-onomastics 1/1: 9–38. DOI: https://doi.org/10.59589/noso.12021.14713

Ainiala, Terhi & Olsson, Pia (2025). *Urban Toponymic Detachment. Place Names as Symbols of Urban Change.* Onoma 60, 181–198. DOI: https://doi.org/10.34158/ONOMA.60/2025/10

Altman, Irwin & Low, Setha M. (toim.) (1992). *Place Attachment.* Human Behavior and Environment 12. New York, NY: Springer US: Imprint: Springer.

Enfield, N. J. & San Roque, Lila (2017). *Place Reference in Interaction*. Open Linguistics 3, 582–590.

Fedina, Maria (2025). *Indigenous presence and belonging in urban areas: the case of the urban Komi homemaking and place-naming.* AlterNative: An International Journal of Indigenous Peoples 21(2), 298–307. DOI: https://doi.org/10.1177/11771801251334702

Graham, Alli M. (n.d.). *The Finnish Immigrants of the Eagle Valley.* Produced by The Sicamous & District Museum & Historical Society. (Saatu The Sicamous & District Museum & Historical Society:stä sähköpostilla 9.9.2025)

Hukka, Anna (2023). *Nostalgia identiteetin rakentajana: Valev Uibopuun pakolaisvuosien kirjeenvaihto.* Historiallinen Aikakauskirja 121:2, 126–137.

Juuri, Tanja (2025). Tämä paikka, oma paikka: kanadansuomalaiset paikkaan kuulumisen kokemukset. Tanja Juuri & Vihtori Suominen (toim.) *Työväki ja paikallisuus*. Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura. Väki Voimakas 38. Saatavilla: https://helda.helsinki.fi/items/47e2cc5f-655e-4a3d-98bb-3c2d03c1d137

Kostanski, Laura (2016). Toponymic Attachment. Carole Hough (toim.) *The Oxford Handbook of Names and Naming*. Oxford: The Oxford University Press, 412–426.

Lahti, Janne ja Skurni, Johanna (2025). *Kolonialismin muokkaama maailma. Euroopan ekspansion globaalihistoriaa*. Helsinki: Otava.

Lindström, Varpu (1991). *Uhmattaret. Suomalaisten siirtolaisnaisten vaiheita Kanadassa 1890–1930*. Suomentanut Börje Vähämäki. Porvoo – Helsinki – Juva: WSOY.

Pietikäinen, Sari & Mäntynen, Anne (2019). *Uusi kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.

Proshansky, H.M., Fabian, A.K., & Kaminoff, R. (1983). *Place-identity: Physical world socialization of the self.* Journal of Environmental Psychology 3: 57–83.

Saramo, Samira (2017). *Lakes, Rock, Forest: Placing Finnish Immigrant History.* Journal of Finnish Studies 20, 2 (November), 55–76.

Saramo, Samira (2018). *"I have such sad news": Loss in Finnish North American Letters*. European Journal of Life Writing, Vol VII, 53–71.

Saramo, Samira (2022). Life Writing as a Settler Colonial Tool. Finnish Migrant-Settlers Claiming Place and Belonging. Rani-Henrik Andersson & Janne Lahti (toim.) *Finnish Settler Colonialism in North America: Rethinking Finnish Experiences in Transnational Spaces*, 211–233. AHEAD: Advanced Studies in the Humanities and Social Sciences. Helsinki: Helsinki University Press.

Siim, Pihla (2006). Paikkasuhteet maahanmuuttajien kertomuksissa. Seppo Knuuttila, Pekka Laaksonen & Ulla Piela (toim.) Paikka. Eletty, kuviteltu, kerrottu. Kalevalaseuran vuosikirja 85. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Taramaa, Raija (2007). *Stubborn and silent Finns with 'sisu' in Finnish-American literature. An imagological study of Finnishness in the literary production of Finnish-American authors.* Doctoral dissertation. University of Oulu. Saatavilla: https://oulurepo.oulu.fi/handle/10024/34651

Torvinen, Hanna (2011). *Muistojen värittämät maisemat: Humanistisen maantieteen näkemyksiä aistien, muistojen ja paikkojen merkityksistä.* Hybrislehti 3/2011. https://hybrislehti.net/muistojen-varittmt-maisemat

Veracini, Lorenzo (2010). *Settler Colonialism. A Theoretical Overview*. London: Palgrave MacMillan.

Virranpää, Hanna (2025). *"Hiljalta myös terveiset, hän on Kirkland Leikillä ja voi oikein hyvin." Paikannimet ensimmäisen siirtolaispolven amerikankirjeissä.* Virittäjä, 129(1), s. 31–62. DOI: https://doi.org/10.23982/vir.146482

Virranpää, Hanna (2026 tulossa). *"This, Our Mountainous B.C." Constructing My Own Place and Our Places in the Letters of a Finnish Canadian Writer, 1915–1938.* Journal of Finnish Studies 29 (2), 194–235.